

17 GESTIÓ SOSTENIBLE DEL SÒL

La gestió sostenible del sòl és clau per **mantenir la productivitat dels ecosistemes agrícoles**. Un bon equilibri de nutrients i estructura garanteix terrenys sans, millor retenció d'aigua, menys erosió i cultius més resilents, mentre que un desequilibri pot conduir a la degradació, contaminació de les aigües, pèrdua de biodiversitat i impactes econòmics.

La **disponibilitat de nutrients** depèn de factors com la composició, l'estructura, la humitat, la matèria orgànica i l'activitat microbiana, i es

regula mitjançant cicles complexos com el del nitrogen o el del fòsfor.

El canvi climàtic està transformant profundament el funcionament dels sòls i la manera com proporcionen nutrients essencials. L'augment de temperatures, els canvis en el règim de pluges i la major freqüència d'episodis extrems alteren la disponibilitat i mobilitat dels nutrients, amb **efectes directes sobre la fertilitat, la productivitat agrària i la salut dels ecosistemes**.

Pràctiques i beneficis de la gestió sostenible del sòl

La gestió sostenible del sòl consisteix a utilitzar pràctiques que mantenen o milloren la seva fertilitat, estructura i biodiversitat, assegurant alhora la productivitat dels cultius i la salut dels ecosistemes a llarg termini.

Accions

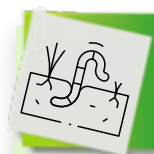
- ✓ Incrementar la matèria orgànica del sòl (compost, mulching, biocarbó...).
- ✓ Mantenir les cobertes vegetals i encoixinats.
- ✓ Rotar i diversificar els cultius.
- ✓ Practicar l'agricultura regenerativa.
- ✓ Fer una gestió eficient dels nutrients i l'aigua.
- ✓ Aplicar adobs verds.
- ✓ Controlar l'erosió i restaurar els sòls degradats.
- ✓ Reforestar i practicar l'agroforesteria (integrar arbres en les zones de cultiu).
- ✓ Fer una gestió sostenible del pasturatge.

Beneficis

- ▲ fertilitat i disponibilitat de nutrients
- ▲ capacitat de retenció d'aigua
- ▲ biodiversitat
- ▲ captura i emmagatzematge de carboni
- ▲ productivitat i sostenibilitat econòmica
- ▲ beneficis ecosistèmics i socials
- ▲ conservació i ▼ erosió
- ▼ contaminació i pèrdua de nutrients

El guaret ambiental consisteix a deixar una parcel·la sense cultivar durant un període determinat, però amb una finalitat ambiental i no només productiva. A diferència del guaret tradicional (orientat a recuperar la fertilitat del sòl i reduir costos), vol millorar la biodiversitat, reduir la pressió sobre el sòl i contribuir a la sostenibilitat dels ecosistemes agraris.

El sòl es el resultat, a grans trets, de la interacció entre el medi físic i l'activitat dels organismes. La fauna que hi viu -no només l'activitat microbiana-, té una funcionalitat ecològica fonamental en la seva dinàmica natural.

Sabies que...

El 80 % de Catalunya presenta algun grau de vulnerabilitat a la degradació del sòl, especialment per erosió i pèrdua de matèria orgànica. ▲ICGC - Mapa de Sòls de Catalunya

Catalunya perd aproximadament 2,2 tones de sòl per hectàrea i any per erosió hídrica en usos agrícoles convencionals, mentre que en sistemes de gestió sostenible (cobertes vegetals, no-llaurat) la pèrdua pot reduir-se fins a un 70 %. ▲CREAF i ICGC

Els sòls catalans contenen una reserva estimada de 260-300 milions de tones de carboni orgànic, un dels principals dipòsits naturals del CO₂ del país. ▲CREAF

Les pràctiques de gestió sostenible del sòl poden augmentar la biodiversitat microbiana fins a un 50 %, millorant el cicle de nutrients i la retenció d'aigua. ▲CREAF

Per a més informació

- + European Soil Observatory (EUSO)
- + Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF)
- + Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA)
- + Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC)

Fitxes relacionades

07 08 12 19 22 28

